

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld

Opgave 1 – Ontwikkeling en migratie in Afrika

1 maximumscore 1

- bnp per inwoner / armoede / welvaart (economische dimensie)
- levensverwachting / analfabetisme (sociaal-culturele dimensie)

Opmerking

Alleen als twee indicatoren juist zijn, elk vanuit een andere dimensie, 1 scorepunt toekennen.

2 maximumscore 2

- uitspraak 1: juist
uitspraak 2: juist
uitspraak 3: onjuist

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

3 maximumscore 2

- Uit het antwoord moet blijken dat (relatief) welvarende landen als Algerije/Egypte/Libië/Tunesië toch een negatief migratiesaldo hebben / minder welvarende landen als Angola/Centraal Afrikaanse Republiek/Tsjaad/Zuid-Sudan toch een positief migratiesaldo hebben 1
- Juiste andere oorzaken zijn: 1
 - (burger)oorlogen
 - onderdrukking / vervolging van bepaalde bevolkingsgroepen

4 maximumscore 3

- Uit de beschrijving moet blijken dat
- tijdens de eerste fase van economische ontwikkeling (juist) financiële mogelijkheden ontstaan om te emigreren 1
 - tijdens de fase die daarop volgt door meer werkgelegenheid / meer financiële mogelijkheden de emigratie afneemt (en immigratie toeneemt) 1
 - tijdens de laatste fase de economische ontwikkeling dusdanig gevorderd is dat een land een positief migratiesaldo krijgt 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 – Ruimtelijke segregatie in Washington D.C.

5 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- Washington D.C. een politieke wereldstad / de hoofdstad van een van de machtigste landen ter wereld is 1
- waardoor er veel banen voor hoogopgeleiden zijn in internationaal georiënteerde instellingen / ngo's (zoals ambassades en de Wereldbank) 1

6 maximumscore 2

- aziaten en hispanics 1
- Voor migranten uit Azië en Latijns-Amerika is Los Angeles makkelijker te bereiken / ligt Los Angeles dichterbij dan Washington D.C. en New York 1

7 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- in het westen van Washington D.C. de wijken liggen met hoge inkomens en dat in die wijken weinig minderheden wonen 1
- terwijl in het oosten van Washington D.C. de wijken liggen met lage inkomens en dat in die wijken juist overwegend minderheden wonen 1

Opmerking

*Voor een juiste beschrijving zonder het noemen van oosten **en** westen van Washington D.C. 1 scorepunt toekennen.*

8 maximumscore 2

- Uit de omschrijving moet blijken dat een *edge city* een (nieuwe / hoogwaardige) stedelijke kern is die buiten de centrale stad is ontstaan 1
- Juiste verschillen zijn: 1
 - Rosslyn ligt dichterbij het centrum van de stad dan veel andere *edge cities* in de Verenigde Staten.
 - Rosslyn is kleiner dan veel andere *edge cities* in de Verenigde Staten.

Aarde

Opgave 3 – De uitbarsting van Anak Krakatau

9 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- ten zuid(westen) / voor de kust van Java en Sumatra subductie van de Indisch-Australische plaat onder de Chinese plaat plaatsvindt 1
- waarbij de wegduikende / oceanische (Indische-Australische) plaat smelt en er magma omhoog komt 1

10 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- Krakatau (in 1883) explosief uitbarstte (oorzaak) 1
- waardoor de top van de vulkaan is weggeblazen (en een krater in de zeebodem gevormd werd) (gevolg) 1

11 maximumscore 3

Uit de beschrijving moet blijken dat

- door de vulkaanuitbarsting aardverschuivingen / modderstromen ontstonden 1
- die in zee stortten en het zeewater in beweging brachten (en uiteindelijk een tsunami ontstond) 1
- Uit het antwoord moet blijken dat de tsunami niet voorafgegaan werd door een zware aardbeving 1

12 maximumscore 1

Juiste gebiedskenmerken zijn:

- In de regio Pandeglang is de kustvlakte breder / vlakker dan in de regio Serang (waardoor de tsunami verder landinwaarts kwam).
- In de regio Pandeglang ligt een V-vormige baai waar het water extra hoog werd opgestuwd.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4 – De Trans-Siberische spoorlijn

13	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • Trans-Mongolische Lijn • foto a 	1 1
14	maximumscore 2 a - Chabarovsk b - Omsk c - Ulan Ude d - Moskou	2 1 0
15	maximumscore 2 Uit de beschrijving moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> • op de plek van het Bajkalmeer de Euraziatische plaat uit elkaar wordt getrokken • en daar een langgerekt en diep weggezakt deel (een slenk / rift-vallei) ontstaan is (dat zich met water heeft gevuld) 	1 1
16	maximumscore 2 Uit de beschrijving moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> • boven het vasteland van Azië in de winter een hogedrukgebied ligt • en Vladivostok te maken krijgt met (aflandige) koude winden uit het noorden / de matigende invloed van (de relatief warme winden van) zee zeer beperkt is 	1 1

Zuid-Amerika

Opgave 5 – Een geografisch beeld van Zuid-Amerika

17 maximumscore 3

- gini-coëfficiënt / lorenzcurve 1
- Juiste gemeenschappelijk kenmerken vanuit de economische dimensie zijn: 1
 - Veel Zuid-Amerikaanse landen zijn middeninkomenslanden.
 - In veel Zuid-Amerikaanse landen is het economisch belang van de mijnbouw / landbouw groot.
- Juiste landen zijn: 1
 - Guyana
 - Suriname
 - Frans Guyana

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als twee landen juist genoemd zijn.

18 maximumscore 2

- ommuurde woonwijken / gated community's en sloppenwijken / favela's 1
- Uit het antwoord moet blijken dat in de landbouw grote verschillen bestaan tussen (buitenlandse) landbouwbedrijven / grootgrondbezitters / latifundia (*cashcrops*) tegenover kleine zelfvoorzienende boeren (*foodcrops*) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 3

- Juiste kenmerken waaruit blijkt dat de mogelijkheden om tot verdere ontwikkeling te komen gunstig zijn: 2
 - Veel Zuid-Amerikaanse landen hebben de demografische transitie doorlopen / een gunstige bevolkingsopbouw gekregen. (sociaal-culturele dimensie)
 - De relatieve ligging van de landen in (het westen van) Zuid-Amerika is door global shift / het verschuiven van het mondiale economische zwaartepunt verbeterd. (economische dimensie)
 - Veel landen in Zuid-Amerika zijn rijk aan natuurlijke hulpbronnen / hebben omvangrijke aardolievoorraden. (dimensie natuur)
 - Veel landen in Zuid-Amerika hebben al langere tijd stabiele regeringen. (politieke dimensie)

Opmerking

Aan een juist kenmerk 1 scorepunt toekennen.

- Juiste belemmeringen zijn: 1
 - Een aantal landen in Zuid-Amerika heeft te maken met instabiele regeringen / corruptie / bureaucratie / geweld. (politieke dimensie)
 - In veel landen in Zuid-Amerika is de economische ongelijkheid tussen bevolkingsgroepen groot. (economische dimensie)
 - In veel landen in Zuid-Amerika bestaat ongelijkheid op basis van etniciteit. (sociaal-culturele dimensie)

Opmerking

De derde deelscore (de belemmering) dient alleen gegeven te worden als het antwoord een andere dimensie vertegenwoordigt dan de antwoorden bij de eerste twee deelscores.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6 – De fysische geografie van Zuid-Amerika

- 20 maximumscore 2**
 actieve continentrand: a, b, f
 passieve continentrand: c, d, e
- indien zes antwoorden juist 2
 indien vijf of vier antwoorden juist 1
 indien minder dan vier antwoorden juist 0
- 21 maximumscore 2**
 Juiste oorzaken zijn:
- Het Andesgebergte heeft meer hoogteverschil dan de hooglanden van Brazilië en Guyana.
 - In het Andesgebergte ontspringen meer zijrivieren van de Amazone dan in de hooglanden van Brazilië en Guyana.
 - Het Andesgebergte is een jonger gebergte dan de hooglanden van Brazilië en Guyana.
- per juiste oorzaak 1
- 22 maximumscore 4**
- Uit het antwoord moet blijken dat op deze breedte / zo dicht bij de evenaar in het algemeen veel neerslag valt / een lagedrukgebied ligt / de ITCZ ligt (en er dus geen (half)woestijnen liggen) 1
- Een juiste beschrijving moet onderstaande drie stappen bevatten:
- De overheersende windrichting in de Sechura is vanuit het (zuid)oosten 1
 - De Sechura ligt (dus) aan de lijkzijde van het Andesgebergte (en heeft te maken met dalende / opwarmende luchtstromen / weinig neerslag) 1
 - Langs de kust bij de Sechura stroomt een koude zeestroom / de Peru-stroom / de Humboldt-stroom (waarboven een dalende luchtstroom ontstaat / de lucht niet opstijgt / weinig neerslag ontstaat) 1

Leefomgeving

Opgave 7 – Herstructurering in Zaandam

23 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat door de stedelijke ontwikkelingen in Zaandam / langs de Zaan een nog groter / aaneengesloten grootstedelijk gebied / een agglomeratie ontstaat.

24 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Door de gestegen huizenprijzen in Amsterdam groeit het aantal rijkere mensen / gezinnen die op zoek zijn naar betaalbare woonruimte in de gemeente Zaanstad / in de nabijheid van Amsterdam 1
- zodat in de gemeente Zaanstad het voorzieningenniveau / de belastinginkomsten op peil kan houden / verhogen 1

25 maximumscore 2

- Juiste antwoorden op lokaal schaalniveau zijn: 1
 - Het Hembrugterrein bestaat uit een verzameling van oude industriegebouwen.
 - Het Hembrugterrein is een groen / bebost terrein.
 - Het Hembrugterrein ligt (op een gunstige plek) aan het water (waar meerdere waterwegen samenkomen).
- Juiste antwoorden op regionaal schaalniveau zijn: 1
 - Het Hembrugterrein ligt dicht bij het (vernieuwde) centrum van Zaandam.
 - Het Hembrugterrein ligt relatief dicht bij Amsterdam.

Vraag	Antwoord	Scores
26	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het antwoord moet blijken dat er (in de nabijheid / omgeving van Poelenburg) steeds minder werk is voor lager opgeleiden (zodat een toekomstscenario waarbij in Poelenburg veel lager opgeleiden wonen en de werkloosheid laag is onwaarschijnlijk is) 	1
	Een juiste argumentatie bij toekomstscenario a is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De creatieve sector op het Hembrugterrein biedt dan wel werkgelegenheid aan hoger opgeleiden maar zij gaan niet in Poelenburg wonen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • zodat de (huidige) sociaaleconomische bewonerssamenstelling in Poelenburg niet verandert 	1
	of	
	Een juiste argumentatie bij toekomstscenario d is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De creatieve sector op het Hembrugterrein biedt werkgelegenheid aan hoger opgeleiden die in (de nabijgelegen wijk) Poelenburg gaan wonen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • die de huidige (lager opgeleide) bewoners verdringen (en de sociaaleconomische bewonerssamenstelling in Poelenburg verandert) 	1

Opgave 8 – De hoogwatergeul bij Heesselt en Varik

27	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • Juiste antwoorden zijn: <ul style="list-style-type: none"> – De vaarroute werd door het afsnijden van de meander verkort / verbeterd. – Door het graven van deze geul werd de afvoercapaciteit van de Maas verbeterd. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Juiste antwoorden zijn: <ul style="list-style-type: none"> – Hoogwatergeulen zorgen (bij hoge waterstanden) voor een verlaging van de waterstand in de hoofdgeul. – Hoogwatergeulen dragen bij aan hogere ecologische / recreatieve waarden. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het antwoord moet blijken dat de aanleg van geulen de vertragingstijd verkort 	1
28	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Heerewaarden en Rossum 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het antwoord moet blijken dat deze twee plaatsen (in tegenstelling tot Tiel en Dreumel) tussen de inlaat en de uitlaat van de hoogwatergeul liggen 	1

Vraag	Antwoord	Scores
29	maximumscore 2 Uit de uitleg moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> • stroomopwaarts al water wordt vastgehouden / opgeslagen / ruimte voor de rivier is gemaakt (oorzaak) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • waardoor piekafvoeren / hoge waterstanden bij Heesselt en Varik minder vaak voorkomen (en het overstromingsrisico dus afgenomen is) (gevolg) 	1
30	maximumscore 2 Uit de uitleg moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> • Heesselt en Varik bij een doorbraak van de dijk bij de hoogwatergeul in een klein gebied helemaal omsloten door water zouden komen te liggen (oorzaak) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • waardoor het gebied snel zou vollopen / de inwoners van Heesselt en Varik niet snel genoeg geëvacueerd zouden kunnen worden (gevolg) 	1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 4 juni te accorderen.

Ook na 4 juni kunt u nog tot en met 9 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

6 Bronvermeldingen

Opgave 1

- bron 1 vrij naar: "Wen er maar aan" door Ton Dietz en Hein de Haas in Geografie, juni 2018
- bron 2 Grote Bosatlas 55e editie
- bron 3 Grote Bosatlas 55e editie
- bron 4 vrij naar: "Wen er maar aan" door Ton Dietz en Hein de Haas in Geografie, juni 2018;
vrij naar: Hein de Haas (2010) via <https://heindehaas.files.wordpress.com/2015/05/de-haas-2010-migration-transitions-imi-wp-24.pdf>

Opgave 2

- bron 5 <http://static4.businessinsider.com/image>
<http://www.tramsoft.ch>

Opgave 3

- bron 6 tekst: www.nrc.nl/nieuws/2018/12/28/het-flankfalen-van-anak-krakatau-a3127244 en Cito en <https://hardiprasetyolusi.wordpress.com/category/uncategorized/page/2/>
- bron 7 vrij naar: Giachetti et al. (2012) via <https://theconversation.com/why-the-child-of-krakatau-volcano-is-still-dangerous-a-volcanologist-explains-109275> en De Grote Bosatlas, 54e editie
- bron 8 vrij naar: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/e/ed/Tsunami-20181226.jpg>

Opgave 4

- bron 9 Grote Bosatlas 55e editie
- bron 10 foto a - www.shutterstock.com ID 565394179, V. Kuzmishchev
foto b - www.shutterstock.com ID 622442843, B. Temuulen
foto c - www.shutterstock.com ID 451989898, toiletroom
foto d - www.shutterstock.com ID 143014621, Russal
- bron 11 <http://www.klimadiagramme.de> Moskou/Omsk/Ulan Ude/Chabarovsk
- bron 12 Grote Bosatlas 55e editie

Opgave 6

- bron 13 <https://www.shutterstock.com> ID 747944509, M. Alex
<https://www.shutterstock.com> ID 280916555, P. Svoboda
<https://www.shutterstock.com> ID 265591385, A. Dib
- bron 14 De Grote Bosatlas, 55e druk
- bron 15 Alcarta 1e editie

Opgave 7

- bron 16 tekst: cito, foto: <https://nl.wikipedia.org>
- bron 17 vrij naar: www.topotijdreis.nl
- bron 18 Fotografie Siebe Swart, Amsterdam
- bron 19 cito

Opgave 8

- bron 20 tekst: vrij naar: www.omroepgelderland.nl/nieuws/2317509/Wel-of-geen-nevengeul-bij-Varik-en-Heesselt-Kamerleden-bezoeken-gebied
kaart: <https://zakelijk.kadaster.nl/-/topraster#documenten>